

บทคัดย่อ

โครงการจัดตั้งตลาดนัดฟรีเดย์ไทย-มาเลเซีย (Thai-Malay Freeday Market) อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เป็นโครงการที่เกิดขึ้นหลังจากการประชุมเรื่อง " วิถีชุมชนชายแดนจังหวัดนราธิวาส " ตามโครงการระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการชายแดน เมื่อวันที่ 25-26 กรกฎาคม 2544 ณ โรงแรมตากใบลาเวน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส โดยมีคำถามวิจัยหลักว่า " เทศบาลตำบลตากใบจะจัดตั้งตลาดนัดฟรีเดย์ไทย - มาเลเซีย (Thai Malay Freeday Market) เพื่อจำหน่ายสินค้าชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างไทย - มาเลเซีย โดยการมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นของชุมชน ภาคเอกชนและราชการที่เกี่ยวข้องได้อย่างไร "

ผลจากการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2545 – เมษายน 2546 มีข้อสรุปดังนี้

1. ทางเลือกในการจัดตั้งตลาด โดยการสนับสนุนของเทศบาลตำบลตากใบ คือ ตลาดแม่แวมะแอ ซึ่งมีความพร้อมด้านโครงสร้างของอาคาร และเทศบาลตำบลตากใบ สนใจและพิจารณาเพื่อจัดซื้อเป็นของเทศบาล
2. แนวทางการพัฒนาช่องทางอนุญาตผ่านแดนไทย-มาเลเซีย เพื่อให้ผู้บริโภคชาวมาเลเซียเข้ามาซื้อสินค้าฝั่งไทยในรัศมี 2 กิโลเมตร จากชายแดนโดยไม่ต้องมีหนังสือเดินทาง ต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ และผลประโยชน์ที่ยึดปฏิบัติเรื่อยมาของหน่วยงานต่างๆ
3. แนวทางพัฒนาตลาด แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเปิดอาทิตย์ละครั้ง คือวันเสาร์ (ทดลองก่อน) ขั้นตอนที่ 2 สามวันต่อสัปดาห์ และขยายสินค้าให้หลากหลายขึ้น ส่วนขั้นตอนสุดท้ายก็จะพัฒนาเป็นเหมือนเขตปลอดภาษี สินค้าที่สำคัญคือ สินค้าชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สินค้าเกษตร และ สินค้าอุตสาหกรรม เป็นต้น
4. เกิดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ได้แก่ พ่อค้า แม่ค้า ผู้นำชุมชน ที่ต้องการให้มีการจัดตั้งตลาดนัดตากใบฟรีเดย์ไทย-มาเลเซียขึ้น เพราะจะได้แก้ปัญหาชายแดนที่มีมานาน และมีผลกระทบต่อชาวบ้าน คือปัญหาปิดด่านศุลกากร (OPRASI) ของมาเลเซีย บางครั้งปิดแล้วไม่มีกำหนดว่าจะเปิดด่านเมื่อไหร่ ทำให้สินค้าต่าง ๆ เน่าเสีย ส่งผลการกระทบต่อการส่งออกสินค้าไทย
5. องค์กรที่เกิดขึ้นในระหว่างการศึกษาวิจัย มีชื่อว่า Thai - Malaysia Freeday Market Organization (T.M.F.M.O.) และ Malaysia -Thai Freeday Market Organization (M.T.F.M.O.) เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ในเรื่องข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าที่ประเทศไทยมีและสินค้าที่ประเทศมาเลเซียต้องการ ข้อมูลเกี่ยวกับพิกัดศุลกากรเกี่ยวกับภาษีส่งออกและนำเข้า ข้อมูลสินค้าอนุญาตและห้ามนำเข้าหรือส่งออก เป็นต้น
6. ยุทธศาสตร์การคมนาคมแนวทางใหม่ จากกรุงเทพมหานครผ่านทางด่านตากใบ ถึงกัณฑ์ ระยะทาง 27 กิโลเมตร เป็นทางเลือกที่ประหยัดทั้งเวลาและค่าขนส่ง สามารถที่จะพัฒนาด่านตากใบให้เป็นชายแดนสู่นานาชาติ "

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ทีมวิจัยได้พัฒนาคำถามวิจัยต่อเนื่อง
รวม 3 ประเด็น คือ

1. แนวทางการพัฒนาองค์กร Thai – Malay Freeday Market (T.M.F.M.O.) เป็นกลไกการ
ระดับ ท้องถิ่นเพื่อเป็นองค์กรทางการค้าชายแดนที่เข้มแข็งและยั่งยืน
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสินค้าและระบบข้อมูลการค้าชายแดน รวมทั้งเป็นศูนย์บริการข้อมูล
แก่หน่วยงานและประชาชนทั่วไปได้อย่างไร
3. การจัดระบบการติดต่อสื่อสารร่วมกันที่ต่อเนื่องและเป็นระบบระหว่างองค์กรระดับท้องถิ่น
ของไทยและมาเลเซีย

ผลจากการวิจัย ทีมวิจัยได้เรียนรู้ว่า การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งประเทศไทย
และประเทศมาเลเซีย ต้องมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดี ข้อมูลต้องมีความชัดเจน แม่นยำ และทันสถานการณ์
การประชุมเจรจากับทีมประเทศมาเลเซีย จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ ภาษามาลาเซีย และ
ภาษาจีน การที่จะจัดตั้งตลาดนัดฟรีเดียไทย-มาเลเซีย ให้เกิดขึ้นจริง และมีความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้อง
ดำเนินการวิจัยไปพร้อม ๆ กับงานพัฒนา เพราะวิจัยจะเป็นเครื่องมือให้ทีมได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อหาแนว
ทางในการแก้ไขปัญหาบนฐานข้อมูลที่เป็นจริง ส่วนงานพัฒนาจะเป็นเครื่องมือให้เกิดทุนในการ
หล่อเลี้ยงให้ทีมวิจัยสามารถอยู่ได้ เมื่อคนอยู่ได้ องค์กรก็อยู่ได้ และมีความมั่นคง สามารถที่จะช่วยเหลือ
ประชาชนได้อย่างเต็มที่ต่อไปในอนาคต